Pár stoličiek, jeden stôl a originálna anglická kráľovná

Jar 2022 sľubovala opatrné uvoľnenie epidemiologickej situácie, plány koncertných sienía divadiel v strednej Európe začali dýchať novým životom a festivalmi. Jedným z nich bol i 15. ročník festivalu hudobného divadla OPERA 2022. Prebiehal v Prahe v Národnom divadle, Štátnej opere, Stavovskom divadle a na iných scénach od 16. 1. do 29. 3. Zo Slovenska sa očakávalo pôvodne hosťovanie všetkých troch štátnych operných súborov. V krušných časoch novej vojny v Európe priviezli Košičania do covidom zdecimovanej Prahy Donizettiho agilnú a životaschopnú anglickú kráľovnú.

Počas uplynulých dlhých pandemických mesiacov som okolo seba nemala v jednej chvíli toľko ľudí ako v tento štvrtkový večer 10. 3. Sedím v treťom rade Stavovského divadla v Prahe. Všetko mi pripadá ako zo škatuľky. Prízemie tohto skvostného hudobného stánku sa pomaly zapĺňa, okolo seba počujem okrem češtiny a slovenčiny aj iné jazyky. Po dvoch rokoch som naspäť v Prahe, opäť dýcham fluidum niekdajšieho Nosticovho či Tylovho divadla. Hudobný život stovežatej bol pre mňa už od študentských čias veľkým lákadlom. Domov, najprv do Košíc, potom do Bratislavy a napokon do Drážďan, som sa vždy vracala s plným kufrom hudobných zážitkov nevyprchajúcej intenzity. Spomeniem len niekoľko: prvý pražský recitál tenoristu Petra Schreiera, sopranistka Anja Silja ako Salome, prvé stretnutie s dirigentom Herbertom von Karajanom, koncert so skladateľom Dariusom Milhaudom za dirigentským pultom, rozlúčkový koncert dirigenta Karla Ančerla pred jeho emigráciou do Kanady, posledný pražský recitál Svjatoslava Richtera interpretovaný z nôt, koncerty Jiřího Bělohlávka, film *Obchod na korze* so živou hudbou... Vyše dva roky globálnej pandémie zmenili situáciu. Stalo sa niečo nepredstaviteľné: hudobný život zastal, čo svojím spôsobom ochudobnilo umelcov i poslucháčov. Všetci sme sedeli doma. Ani len návšteva koncertu o pár ulíc ďalej neprichádzala do úvahy a o Prahe sa dalo iba snívať. Zvykli sme si na digitálny svet hudby, ale hlad po živej hudbe stúpal.

Nebyť riaditeľa opery košického divadla, Rolanda Kherna Tótha, a jeho mimoriadnej aktivity na sociálnych sieťach, sotva by som bola teraz písala tieto riadky. Jeho nástojčivé statusy na facebooku sa stali dôvodom vybrať sa tam, kde sa dá natankovať energia vo svete sužovanom správami a obrazmi z vojny. Vývoj situácie okolo vzniku inscenácie Donizettiho opery *Roberto Devereux* v Košiciach, ktorá sa rodila ako rozlúčkové predstavenie Edity Gruberovej, som vnímala intenzívne. Zažiť tohto vokálne a herecky náročného Donizettiho v hlavnej postave s **Evou Bodorovou**, náhradníčkou Edity Gruberovej, sa dalo doposiaľ zažiť iba v košickej opere. Recenzie o jej stvárnení ústrednej postavy anglickej kráľovnej Alžbety vzbudzovali prinajmenšom zvedavosť. Okrem nej ma k rozhodnutiu ísť do Prahy vyburcovala i vlastná nemohúcnosť nad barbarskou vojnou na Ukrajine. Chcela som počuť a vidieť Košičanov, ktorých som naposledy sledovala v divadle ešte ako konzervatoristka v rokoch 1962–1966, v čase éry spevákov, ako boli Gita Abrahámová, Eva Šmáliková, Lucia Ganzová, tenorista Július Regec či basista Ladislav Neshyba. Chcela som byť na predstavení hudobne jedinečného Donizettiho, ktoré dá hádam zabudnúť na šialené dianie okolo nás. A tiež som túžila stretnúť ľudí, ktorí sú tak blízko východných hraníc, ktorí pomáhajú v tom nezmyselnom vojnovom kolotoči nevinným a poďakovať im hoci len v duchu za bezsenné noci. Patria k nim členovia divadla, šéfovia i hudobníci. Dirigent **Peter Valentovič**, veľký znalec tohto konkrétneho Donizettiho, mal celý večer pevne vo svojich rukách. Pod jeho vedením zazneli v podaní zboru a orchestra Opery ŠDKE i prvé tóny: nádherne veľkolepá, tak typicky slovanská štátna hymna Ukrajiny. V týchto dňoch zaznieva z pódií naprieč celou zemeguľou. Ale v Prahe to bol moment, ktorý vyjadril viac než solidaritu s Ukrajinou. Hymnu interpretoval súbor ľudí, ktorý pôsobí iba niekoľko desiatok kilometrov od

E. Bodorová ako Kráľovná Alžbeta, M. Lukáč ako Vojvoda z Nottinghamu (foto: J. Marčinský)

pokračovanie na str. 12